

BARNÁ T. ATTILA

Garaba mama és a halál

– Csitri nővér voltam – kezdte nagyot sóhajtva Erzsébet. – Az n.-i kórház pszichiátriai osztályán dolgoztam. Ott ismertem meg Garaba mamát. Rendes nevén özvegy Garaba Lászlónét. Hetente behozta a mentő. Az volt a szokása, hogy meztelenül irányította a forgalmat a Fő utcán. Sose felejttem el, ahogy anyaszült meztelenül vonul a mentősök előtt, mint egy anyakirályné, az ujja közt füstölő cigarettával oda-int az ügyeletes orvosnak: „Szevasz, dokikám – kiáltja rekedtes hangján –, megjöttem, hol az ágyam?”

Imádtuk.

Hatalmas dumája volt az öreglánynak, a vizi-teken olyanokat beszólt a professzor úrnak meg a sleppjének, hogy a lányokkal a szánkra tapasztottuk a tenyerünket, hogy ne sikítsunk. Szinte sajnáltuk, amikor pár nap után hazaengedték, azzal vigasztaltuk egymást, nemsokára úgyis kiáll a Fő utca közepére forgalmat irányítani.

Azon a napon éjszakás voltam. A Józsival. Józsi kitűnő kolléga volt, és nagy tréfamester. Este hétkor annak rendje s módja szerint átvettük az osztályt a nappalosoktól, elújságotlák: Garaba mama ismét a vendégszeretetünket élvezi. Örültünk; nem lesz olyan unalmas az élet az osztályon. Józsi azonnal el is határozta, megvicceli az öregasszonyt. „Jó kis hecc lesz” – mondogatta, s előre dörzsölte a tenyerét.

Éjfél körül halljuk a nővérszobából: valamelyik kórterem ajtaja nyikordul. Kilesünk a folyosóra, látjuk, hogy Garaba mama a vécé irányába botor-

kál. Józsi rám kacsintott, a szekrényhez lépett, ami-ben a tiszta ágyneműt tartottuk, kivett egy lepedőt, magára borította – pont úgy nézett ki, ahogy a filmekben a szellemek.

Vártunk.

Nem telt bele kis idő, nyílt a vécéajtó, Garaba mama jött kifelé, azaz csak jött volna, de Józsi szellem az útját állta, s karját széttárva huhogni kezdett: „Húúú, húúú, Garaba mama, húúú, én vagyok a halál! Ejöttem érted, hu-hu-húúú!” Az öregasszony összereszt, résnyre húzott szemmel végigmérte a lepedőbe burkolózott alakot. „Jól van, jól van, megyek már” – motyogta, s elsurrant mellette, vissza a 3-as kórterembe.

Hajnalban indultunk fürdetni.

A 3-asba érve megtorpanunk.

Az öregasszony hanyatt feküdt az ágyán, álla le-esve, szeme felakadva – azonnal tudtuk, mi történt.

Garaba mama meghalt.

Csak álltunk ott a Józsival, nem mertünk egymásra nézni. Kitámolyogtam a nővérszobába, tárcsáztam a hullaszállítókat, gépiesen eldaráltam az ilyenkor szokásos szöveget, aztán kiesett a kagyló a kezemből. A gyógyszer szekrénynek dőltem, nehogy összeesek. A kötelező két óra leteltével jöttek érte, én akkorra már otthon voltam az albérleti szobámban, bekaptam egy altatót, de még sokáig forgolódtam, mire nagy nehezen hatni kezdett.

A Józsi egy hónap múlva kilépett, többé nem is hallottam felőle, hamarosan én is otthagytam az n.-i kórházat, Pestre jöttem. Még ma is sokszor eszembe jut Garaba mama és az az éjszaka. Pedig több mint harminc év telt el azóta.

Kenyércsücsök

Emlékeztek még a Lacikára? – kérdezte Dia nővér. – Lacikára a 9-esből. Egyszer nagyon leromlott az állapota. Félt. Mindentől, mindenkitől. Elbújt a takaró alá, a reggelihez sem volt hajlandó kijönni, nem is erőltettem, az éjjeliszekrényére tettem az ételt, megérintetem a vállát – a takarón át éreztem, mennyire reszket.

„Lacika, a reggelid.”

Csend.

„Lacika, muszáj enned. Legalább egy falatot. A kedvemért.”

„Nem kell – hangzott tompán a paplan alól. – Kenyércsücsköt akarok.”

A konyhában összeszedtem, ami kenyérvéget csak találtam, zacskóba szórtam, bevitettem neki.

„Nézd csak, Lacika.”

Lehúztam róla a takarót, kezébe nyomtam egy serclit.

Arcához emelte, forgatta, nézte, nézte.

„Kenyércsücsök – suttogetta áhítattal –, kenyércsücsök.”

És elmosolyodott.

Dermedten álltam.

Tessék, egy „dilinyós”, ahogy kint mondják.

Akinek a boldogsághoz elég egy szikkadt kenyércsücsök.